

Asia: VN/24308/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi uuden rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Näemme hiilijalanjäljen raja-arvojen asettamisen ja asteittaisen kiristämisen edistävän merkittävästi hiilijalanjäljen ohjaamista rakentamisessa. Raja-arvojen täsmällistä tasoa olennaisempaa on saada ne voimaan 1.1.2026.

Nyt ehdotettujen raja-arvojen taso on matala, eli suuri osa rakentamisesta pääsee niiden yli ilman ohjaustoimenpiteitä. Kevyiden raja-arvojen etuna voidaan pitää laskentavelvoitteen täyttämisen harjoittelua ja hiilijalanjälkilaskennan kanssa toimivien tahojen (esim. suunnittelijat ja rakennusvalvonta) perehdyttämistä. Kannatettavaa olisi myös työstää näkemystä hiilijalanjälkilaskijoiden pätevyysvaatimuksista.

Jotta rakentamisen päästöt vähenisivät, alkuun löysiä raja-arvoja tulisi jatkossa kiristää merkittävästi. Kiristettävien hanketyyppien oikeat tasot kannattaa etsiä tämän hetken tavanomaista rakentamista ja mahdollisia toimenpiteitä analysoimalla. Onko raja-arvo vuodelle 2028 välttämätöntä asettaa jo tässä vaiheessa? Näemme että tässä saattaa piillä se riski, että vuodesta 2026 lähtien saatavia oppeja ei pystytä täysimittaisesti hyödyntämään. Rakennusala ja rakennustuoteteollisuus muuttuu ja kehittyy, joten mahdollisesti vuonna 2028 raja-arvot pystyttäisiin asettamaan tiukemmiksi kertyneen tiedon perusteella. Oikeantasoisina raja-arvot eivät kannusta laskelmien manipulointiin (esim. laskettavien osien rajaamiseen) vaan aidosti vähähiilisyyttä edistäviin ratkaisuihin.

Hiilijalanjälkilaskennasta tietyt osa-alueet (mm. työmaapäästöt ja talotekniikka), joilla on selkeä osuus kokonaishiilijalanjäljestä, perustuvat valtaosin taulukkoarvoihin, ja tällä hetkellä käytössä olevilla laskentamenetelmillä näitä osa-alueita on haastavaa tarkentaa saatavilla olevilla menetelmillä ja tiedoilla sekä päästökertoimilla. Toivomme, että laskentamenetelmiä ja -työkaluja kehitetään, jotta näitä osa-alueita pystyisi laskemaan todellisiin tietoihin perustuen, mikä kannustaisi ottamaan käyttöön vähähiilisyyttä edistäviä ratkaisuja myös näiden osa-alueiden osalta. Tiedon lisääminen ja laskennan tarkentaminen tukee myös raja-arvojen kiristämistä tulevaisuudessa. Laskelmien manuaalinen tarkentaminen ilman merkittäviä tarkennuksia saattaa johtaa siihen, että itse laskemiseen käytetään resursseja, joita voitaisiin hyödyntää vähähiilisten ratkaisujen kehittämisessä.

Rakennusten luokittelu (raja-arvojen asettaminen eri rakennustyypeille) tulisi pitää yhtenäisenä energiatodistuksen mukaisen luokittelun kanssa. Samoin vaikutusten kohdistuminen eri käyttötarkoituksille tulisi pitää yhtenäisenä E-lukulaskennan ohjeistuksen kanssa, jotta energialaskelmaa voidaan hyödyntää ilmastaselvityksen lähtötietona. Tämä koskee erityisesti asetuksen kohtaa 2.2.

Jäätvuori Liisa
A-Insinöörit Oy